

Latwesch u Awifse.

Nr. 9. Zettortdeena im Merz 1845.

Tee pagani un tee jauni apustuli
jeb missionari.

(Statues Nr. 8. Beigums.)

Amerikas semmē wisswairak irr kristigi zilweki un mas paganu, bet kas pagani, tee tahdi zeeti laudis, ka tur retti kahdi no paganu buhschanas atstabjahs. Teem laiks wehl newaid nahjis; ta Kunga prahdu ne sinnam, bet mums irr jastrahda un Deewo jaluhds; ta svehtiba nahfs, kad winsch to buhs nodohmajis. Juhs schinnis lap-pās daudreib no teem wehrgeem esseet lassijuschi, kas no Afrikas semmes us Ameriku aiswesti un par naudu scheit pahrohti. Deewo scho nabbagu lauschu wahjibu un behdas irr usluhkojis, jo Deewo Galenderu kehnina un waldineku firdi apqaisinojis, tà ka tee wisseem wehrgeem briwestibu dewuschi, ka tee paschi mahjas warr ustaisiht un paschi maist peinht. Bet wehl jo leelaku schehlastibu Deewo teem nabbageem laudim parahdijis zaur teem jaunceem apustuleem, jo dauds, dauds wehrgi paganu buhschanu atstahjuschi, to ihstu tizzibu usnemuschi un nu kā kristigi zilweki meerigi, kluusu un eeksch Deewa bishjashanas un mihlestibas dsibwo. Kas bija lohpi, tee par kristigeem zilwekeem palikkuschi un paschi tik vreezigi, ka tee ne sinnzik Deewam pateizibu fazijht par to leelu labbumu, kas teem zaur kristigi tizzibu nahjis. Tà arri Amerikas semmē Deewa draudje wairojahs.

Wehl mums Australias fallas jaarmekle un jausluhko. Woi tur arri tee jauni apustuli buhs ainsnahkuschi? Schihs fallas irr tahlu, tahlu no Eiropas semmes, tà ka puss gads waijadsgs, no Eiropas lihos Australias fallahim, kas austroma juhrā atrohdamas, aistikt. Irr tur tee bijuschi, jo kur neweens kristihis zilwels ne bija bijis, tur tee jaunee apustuli zaur Deewa svehku notikkuschi. Un Australias fallas usluhko dams, mehs papreksch zeltus gribbam lohziht un Deew-

wam un tam Kungam Jesum pateizibu fazijht, par sawu leelu ischelastibu, un winna spehku flawelt, jo winsch tur irr parahdijees kā Kungs, kam wissa warra irr dohta debbefis un wirss semmes. Australias fallas zitta buhschana redsama. Dauds basnizas un leelas, leelas basnizas tur irr ustaisitas, dauds ikohlas, kur tuhftoschi behrni mahzabs, tur irr kristigu lauschu walstis, kam kristigi kehnini un waldineeki, kas pehz kristigeem likkumeem walda. Teesas irr eezaetas, pilfati irr ustaisiti; elku Deewus wairs ne reds, tee wissi irr fadedsinati un fazirsti un salausti. Preeksch laikam tee laudis bija tee wissu beskaunigee kas pasaule atrohdami, maukas un mauzineeki, kas no svehtas laulibas ne ko ne sinnaja, taggad tee laudis svehtā laulibā kohpā dsibwo un behrnu, ko Deewo dewis, ness pee kristibas. Ik svehdeenās wissas basnizas ar landim pilnas, ka naw ruhmes pagreestees. Medseet ko tee jauni apustuli padarrijuschi! Wehl irr gan arri tahdas fallas, kur wehl pogani un elku Deewi, bet tas laiks tahlu wairs naw, ka arri tahs tam Kungam Jesum peederrehs, jo tee kas wehl pagani, no wissahm pusschim luhs, lai tee jauni apustuli nahf un arri winnus par Deewa behrneem darra zaur svehtahn mahzibahn.

Lai tad Deewo svehti sawu wahrdi un to jauni apustulu darbu, un juhs, kas schohs wahrduis lassijuschi, luhsheet Deewu par teem nabbageem paganeem un ja jums tahds mihligs prahs, dohdeet kahdu dahwami pee apustulu iessubtischanas, lai arri juhsu wahrdus peeraksta debbefis, un winna deenā pagani jums pateizibu fazijhs par to leelu labbumu, kas teem zaur juhsu wehrdineem nahjis, palihdsejuschi pee paganu atreeschanas darbotees zaur firfnigahm luhschanahm un labbsirdigahm dahwanahm.

Nahwes peminna.

Ohtras Webruar mehnescha deenas wakkarā schikhrahs, ne senn sawā 98tā gaddā eestahjīs, no schihs pasaules pehz garras, no Deewa ar stipru wesselibu apdahwatas dsihwibas, un pehz tikkai ihfas wahrgoschanas Leel-Mehmelmuischas zitfahrtigais zeenigs dsiuntkungs, tas pulkawneeks un brunnineeks Eernst Gottard Rutenzberg. Neween no fareem lautineem, fo tas ne tahl no 50 gaddeem ar mihiu tehwa-prabtu waldijis, tas bija mihiobis, bet arri daudis zittēem augsteem un semmeem Kursemme labbi pasibstams, un tadehl par wiina dsihwibu sché ihfu sinnu islaidsim. Ilsemuischā, kas winna tehwam peederreja, tai 13tā Janwar 1748tā gaddā (pehz jauna kalendera) dsiuminis, tas sawā 19tā gahje us Spranzuschu semmi, kur jow winna wezzakais brahlis deeneja, un kur ir winsch karra-deenesti dwehhs, 26 no wiina allasch ar preeku pecminnetus gaddus sadishwoja, tur daudis preekus un drangus otrsdains, pulkawneeka gohlu un krusta-sibni nopolnidamees; bet kad tas leelaits dumvis tur 1789tā gaddā zehlahs, furrā tas daudis bresinas un netaisnibus redseja, kas wiina taisnam prahtam ne patikke, tad tas sawu deenesti astahje, un 1793schā gaddā atkal us sawu tehwo-semini pahrnabze. Sché nopsis 1794tā gaddā Leel-Mehmelmuischu, fo tikkai smukki usbuhrweja, ka schi nu tahm wiss-skaistakabim muischabim sché wissapkahrt pesskaitama, darrija daudis labbu saweem lautineem, fo winsch kātehws mihioba, un nopolnijahs labbu slavu ne ween zausr sawu taisnu prahtu, bet ihpaschi zausr sawu wiiseem pasihstainu laipnigu firdi prett se:nnmas kahrtas lautineem. Sché winsch apprezzeja tai paschā gaddā Merretas zeiniga Starasta Korsa funga preileni, kas pehz q gaddeem jaw nomirre un no kuras tikkai weens dehlinisch, bet nedsihwis, tam bija peedsimmis. 1807tā gaddā winsch Kursemmes milihzei par augšaku wiss eeku tikkie eezelts, un kad ir scho sawu darbu bija isdarrjis, par fo muhsu nelaika angstais Keisers winnai to Krobaa muischu Sezzi us 6 gaddeem nodeeme, tad atkal us sawu mihiu Mehmelmuischu pahrnabze. Jēbschu nu gan preeksch pahri gaddeem

scho sawu muischu tapehī, ka winna leela wezzuma dehl tam winnas waldischana gruhti nahzehs, sawam mihiam raddineekom, Nurmuischas zee-nigam dsiuntkungam Kirks pahrdewe, tad to mehr, lai gan winna Jelgarā dsihwodami pederri gi to lubdse, tas gribbetu sawas labbakas apkohpschanas un laika kaweschanas dehl tur aissnahft dūbwoht, tam labbak patikke, sché sawā weentulibā pee saweem mihiem lautinecm palikt, furrus winsch lihds sawam gallum ne gribbeja astaht, un furrū starpā winsch sawas zeenigas gaspaschas fahns sawu pehdigu dussas-weesiu gribbeja atrast. Tē nu arri 10tā Webruar wiina zitfahrtigi faiyneeki pehz winna wchleschanas winna mirstamus truhdis aini: se winnu noschel-lodomi, Deewu par wijsu labbu teikdam, fo tee winna ilqā waldischanas-laika no winna bau-dijuschi, un winna nemirstaimai dwelhselei muhschigu swetlibu par to rehledami. Winna mee-sa bija stvra, tikkai kahjas heidsamōs gaddos bija wahjas palifikuscas, ur tam ne lahwe daudis no sawa krehsla kustetees; bet to mehr tas wehl schin-ni ruddenī slitekā la:kā un zellā aiebrauze 7 juhdses us Ilsemuischū, loi tur warretu redsejt eswehlijam sawos mihias dsiumentes jaunu Deewa nainmu, lai tur warretu valbdicht Deewa swetlibu luhtees par scibis muischas fungem un laudum. Azzis tam bija gaifschas, tā ka wehl pehdigā gad-dā smalkafus rafstus ar brilli warreja lassit, un dsirdekt labbak dsirdeja, ne kā daudis ziuti, kas par 20 gaddeem jaunoki pahri winnu; prahis tam bija jautrs, un atgahdaschana wisswairak no wezzeem laikiem lohti labba. Lāi weegli duss winna truhdi, winna wahrds wehl ilgi no daudseem tiks pecminchis ar gohdu un mihestibū.

— x —

Teesas fluddinachanas.

Us pawchleschanu tāhs Beiserifcas Majesteetes, ta Patwaldmeka wissaas Kreewu Walsis ic. ic. ic., toho no Krobaa Elsaumuischas pagasta teesas wissi tee, kam kabdoe porracu jeb zintas prossichanas buba-tu, vee ta libosschinniga Mablimuischas faiyneeka Mikkel Buhmann no Ratschku mahjabu, pehz Kursemmes faiyneeku likumu grabmatas 493schu S. usajziniati, pee saudeschanas sawas teesas lihos 24tu April

f. g., kas par to weenigu un ißflehgshanas-terminu nolits, or sawahm präfischanahm scheit peeteiktees, un teesos sprecedumu sagaidib. Krohna Elsnumuischā, tai 21må Webruar 1845.

(T. S.) Adam Müller, pagasta wezzakoj. 3
(Nr. 263.) Ruhbohm, teesas frihveris.

Us pawehleschann tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldmeeka wissas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Krohna Behrsmuischbas pagasta teesas wissi tee, kam kahdas taisnas präfischanas buhtu pee ta no mahabahn it likta Schibbsmuischas fainneeka Kekkaru Kristoppa Bekmann, par kurru mantu parradu dehl konkurse spreesta, ucazinati, pee saudeshanas sawas teesas libds 27tu April f. g., kas par to weenigu un ißflehgshanas-terminu nolits, or sawahm präfischanahm woi paschi, woi zaur weetveekeem, kur tahdi prenemamani, scheit peeteiktees; jo wehlak ne weenu wairs ne klaußhs. Krehna Behrsmuischbas pagasta teesa, tai 15tå Webruar 1845.

(Nr. 64) ††† Kabrl Ratteneek, pefehdetkoj. Ms. Penz, pagasta teesas frihveris.

No Krohna Auremuischas pagasta teesas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas präfischanas pee ta libdsschinniga Auremuischas fainneeka Kubura Janna Seedi buhtu, par kurru mantu parradu dehl konkurse spreesta, ucazinati, pee saudeshanas sawas teesas libds 31mu Merz f. g. pee schibbs teesas peeteiktees un nolikå terminå sanabst. Krohna Auremuischas pagasta teesa, tai 15tå Webruar 1845.

(Nr. 99.) E. Blumberg, pagasta wezzakoj. Berg, teesas frihveris.

Wissi parradu dewejji ta libdsschinniga Wirkusmuischas fainneeka Awoitnu Rubbe Karl, par kurru mantu konkurse spreesta, tohp ucazinati diwu mehneshöu starpa, prohti libds 17tu April f. g. pee schibbs teesas peeteiktees, jo wehlak neweenu wairs ne klaußhs. Wirkusmuischas pagasta teesa, tai 10tå Webruar 1845.

(T. S.) (Wirkum. pagasta teesas oppakschrakst. (Nr. 14.)

Wissi tee, kam kahdas taisnas präfischanas buhtu pee tahs arlkuschas mantas ta pee Nibzes muischas peederriga, Guttneß muschbas, Faußmuß mußjås nom-truscha fainneeka Janne Mikk. Iohn, tohp no Guttneß, pagasta teesas, Kardawas krepelé, zaur scho ucazinati, wisswchlak diwu mehneshöu starpa, no oppakschrakstos deenas pee saudeshanas sawas teesas, ar sawahm präfischanahm un peeraholsch-

nahm pee schibbs pagasta teesas peeteiktees, un sagol-dicht lo teesa spreedihs. Guttneß muschā, tai 15tå Webruar 1845.

(T. S.) ††† Jakob Zaksohn, pagasta wezzakoj. (Nr. 12.) U. Deringer, pagasta teesas frihveris.

No Reschbumuischbas pagasta teesas tohp wissi parradu dewejji ta libdsschinniga Bezz-Platton's Willeku mahju fainneeka Martin Gross, par kurru mantu konkurse spreesta, ucazinati, libds 10tu April f. g. scheit peeteiktees, jo wehlak ne weenu wairs ne klaußhs. Behtcas muschā, tai 19tå Webruar 1845.

J. Landmann, pefehdetkoj. Kunsten, teesas frihveris.

No Wirbes-Rinkules pagasta teesas tohp wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präfischanas buhtu, pee ta Rinkules fainneeka Straggu Ansa Strosde un winna lehwa Andrei Strosde, par kurru mantohm parradu un nesphezibos dehl konkurse spreesta, ucazinati, libds 15tu Merz f. g. pee schibbs teesas peeteiktees. Wirbe, tai 15tå Janwar 1845.

(T. S.) Janne Feldberg, pagasta wezz. (Nr. 15.) Georg Düzmann, teesas frihw.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präfischanas pee teem, pee Garrosaemuischbas peederrigeem Stohkämuischbas fainnekeem, prohti pee:

- 1) Krischjhona Feldmanna, Lammas mahjås;
- 2) Jutta Swirgsda, Schissau mahjås;
- 3) Krischjhona Skojineeka, Punku mahjås;
- 4) Pekteria Kruhnina, Unschkinu mahjås;
- 5) Jähna Bischnanna, Peilu virmås mahjås;
- 6) Everta Grifka, Peilu ohrås mahjås;
- 7) Jutta Esalneeka, Metku mahjås;
- 8) Jutta Vinkas, Runžu pirmås mahjås;
- 9) Janna Kalnina, Runžu obtrås mahjås;
- 10) Siekiba Baumanna, Leischu mahjås, un
- 11) Matluba Zulkuma, Rausciu mahjås, buhtu, par kurru mantu parradu dehl konkurse spreesta, tohp ucazinati, ar sawahm taisnahm präfischanahm un peeraholschahm wisswchlak libds 26tu Merz f. g. pee schibbs pagasta teesas peeteiktees, ar to peedraudeschanu, ka pebz schi termina neweenu wairs ne klaußhs. Garrosaemuischbas pagasta teesa, tai 22trå Janwar 1845.

(T. S.) Johstß Grandin, pagasta wezz. (Nr. 8.) L. Auterhuff, pag. te. s. frihver. s.

No Auremuischas Krohna pagasta teesas tohp sunnomu dorrihst, ta us Dohbiles Aprikä teesas pawehleschahm, daschadas kihlatas leetas, ka orri seenu un labbibu, ta bijuscha Auremuischas teesas frihvera Ka-

rouse, dehl kanzellejas teesas fullaina un rekrubschu at-
pirkschanas nandas atlhdinschanas, tā Merz f. g.
prekſch pussdeenas scheit ubtrurē pabrodt. Aurenui-
schas Krohna pagasta teesa, tā totā Webruar 1845. I

(Nr. 77.) C. Blumberg, peesebdetoje.
P. J. Berg, teesas frihveris.

No Stirnebmuischao pagasta tohp wissi tee, kam
kahdas taſnas parradu präfischanas pee ta libdſ-
schinniga Stirnebmuischao Laustu fainneka Jakob
Blumenfeld buhtu, par kurra mantu mogashueſ-
un zittu parradu dehl konkurse spreesta, tohp ucaizi-
nati, libds 31mā Merz f. g. pee schibb pagasta tees-
as peeteiktees, jo pebz schi termina neweenu or fa-
wahni präfischanahm ne klausibb. Stirnebmuischao
pagasta teesa, tā 3schā Webruar 1845. 2

(Nr. 5.) Krischjahn Buschmann, pagasta wezz.
Frd. Stobbe, pagasta teesas frihveris.

No Leelas Eseres pagasta teesas tohp wissi tee, kam
kahdas taſnas parradu präfischanas pee ta no-
mirruscha Leelas Eseres fainneka Kalleij Anſe Dih-
kenet buhtu, ucaizinati, ar sawahni präfischa-
nahm un toſnahm peerahdischanahm, wiſewehlaki
libds 2trū April f. g. pee schibb pagasta teesas pe-
eteiktees, ar to peedraudeschannu, ka weblök neweenu
wairs ne klausibb. Tapott arri tohp wissi tee, kas
tam nelaikum ko parradā buhtu, ucaizinati, wiſeweh-
laki libds wiſspeeminetam terminam pee schibb pa-
gasta teesas sawus parradus atlhdinsnabt, zittadi win-
ni wissu launumu, kas no tam warretu zeltees few
pascheeni warrebs peemebreht. To buhb wehrā likt!
Leela Eserē, tā 8tā Webruar 1845. 2

(L. S.) Mattihs Eale, peesebdetais.
(Nr. 43.) R. J. Winte, pag. tees. frihw.

No Zironas-Dſehrweſ teesas tohp pebz Kurſen-
mes ſemneeku likkumu 493ſcha J. wissi parradu de-
weſi un mantineekti ta nomirruscha pagasta wezzaka un
fainneka Feblab Jannohni no Dihu mahjahn, kas lab-
bu mantas krabjumu atlakjibb pee ſaudeschanas ſawas
teesas ucaizinati. diwi mehneshu ſtarpa, prehti libds htu
Mei f. g. kas par to weenigu un iſſi hgschanas terminu
nolikis, ar sawahni präfischanahm pee schibb pagasta
teesas ar peeklahigahm peerahdischanahm peeteiktees
un ſagaidiht, ko teesa par ſcho leetu pebz likkumeem
ſpreedihs, ar to peedraudeschannu, ka wissus tohs, kas
ſawas präfischanas libds wiſspeeminetam terminu

nam ne buhb peedewuſchi, wehlak wairs ne klausibb.
Zirawā, tā 17tā Webruar 1845. 2

Kriſt Kupsche, peesebdetais.
Külpe, pagasta teesas frihveris.

Zittas fluddin aſchanas.

Krohna Slampemuischā warr 2 krohgas un 1 moh-
dereschau par Gabneem 1845 us arrenti dabbuh;
weens no ſchein frehgeem irr prett drehſchibb us 6
gaddeem blaſkam us arrenti dabbujams, un pee ta pa-
ſcha peederr leeli lauki un plaras ſtuhris. Klahtalas
ſinnas warr Slampemuischā dabbuh. I

Geschi prezieti kalpi un tschetros woi ſefchias dar-
bamentas no ſemneekoppeju kahrtas, kam ſhmes
irr, ka tee labbi weeduſchees, warr par labbu lohn
weetas dabbuh Rüchesmuischā kas arri tohp ſaulta
Krabschesmuischā) pee kuldigas. Vor Jurgeem f. g.
deenastis eefakahs un libds tam laikam teem pee
tahs muſchawaldoſchanas japeeteizahs. I

Sinna par jaunu grahmatu.

Pee Steffenhagen kunga ſelgavā irr pehrā godbā
1844 no jauna drifketa: Rehkinaschanas pamahzi-
ſchana zik ſemneeku laudim waijaga. La wees-
ſcheneem par labbu ſarakſita no Pridrika Wittuma
Wagner Merretos draudſes mahzitoja. Maſka wah-
ka eſeeta 25 kap. ſudr.

Schai ohtroi drifk. i 335 rehkinumi wehl peelikti-
klaft, kas primā drifkē newaid; un labbi pee tahs
iſdorrits, ka to rehkinumu iſnakufchi ſtaſti ihpa-
ſchi eſeeti, loi paleek ſkohmeiſter ſrohkas un behri-
ne warr paschi laheu blehdibu diſt.

Ta grahmata leezina tur eſſam rehkinumu zik
ſemneeku laudim waijago, un eſſam ar rafkitaſu
weenā padobmā, ka leeli ſtaſti arraju laudim nar-
waijadſigi dehl ſahl' un maiſes. Kas grīb mabzibt
behruus rehkinah, pee tam ir wehrā lidoams beh-
nom galvianu iſpuhleht, tam garra ſpebku ar oal-
was lauſſchanu wairoht, teem derrebs wairak Ull-
manns rehkinaschanas grahmata. Wagnera rehki-
naschanas grahmata buhb derriga pirmo zeltu iſ-
braukt, un pebz loi rehkinatajs, dauds mas neprat-
tis laheu zelsch tam pee rehkinaschanas irr jacet,
nopraſſa ſkohmeiſter reem, ka labb tabds un ne ſawads
zelsch tam jacet, jeb us kabdeem zeeteemi likkumeem
katra rehkinaschana dibbinajahs.

W. P.

Brih w drifkehr.

No juhmallas gubernementu augtas waldischanas pusses: Waldischanas-rahts A. Veitler.